

ԿՐԹՆԱԿԱՆ

ՅԱԽԵՐԺԱԿԱՆ ԵՒ ԳԵՐԱԶՈՒՆՑ Է ՍԵՐԲ

(«Լեռալիտիսան բար, Կիր») (Ա. Կորնթ. ԺԳ.-ժԳ. 5)

Յաւերթական է, այսինքն վերջ չունի (= «ոչ անկանի»)։ և դեր ի վերջն է քան ամէն ուրիշ առաքինութիւն է «Մեծ քան զսոսա»)։ Ու թէ՛ այսպէս է ան և թէ՛ այնպէս, որովհետեւ ո՛չ թէ՛ երկրաւոր այլ երկնային է իր վախճանը։ «Մտադիւ մըն է ան, որուն թերթերը պիտի չթափին բնաւ»։

Մարդը Աստուծոյ ծանօթութեան տառնելու համար մարդկային ճիգերէ և մարդկորէն նկատուածներէ հնարաւորութեամբ բոլոր առաւելութիւնները — խօսքի ոյժ (մարգարէութիւն), սրտի աշխոյժ (լեզուախօսութիւն), մտքի ճարտարութեան (գիտութիւն) — ամէնքն ալ պիտի անցնին՝ չնչունին հոս, մեր դէպի միւս կեանքը տանելէ առաջ։ Ղի հողին անոնց պէտք պիտի չունենայ այլեւս՝ Աստուծոյ տեսութեամբը լուսաւորութեամբ այն գերբերկային ուրարտին մէջ։ Բայց պիտի մնայ սէրը, իրեն յաւերթակայն աչք՝ որով մարդը այստեղեւն հոն անընդմիջաբար պիտի տեսնէ և ճանչնայ զԱստուծաւ։

Ինչ որ ունինք մինք հոս իբրեւ զապարհար ի մայիս աստուածային իրաց, կըցկրտուր տպաւորութիւններ և կողմնակի մակարեւութիւններ յաճախ, կը նմանին հին մետաղեայ հայելիներու ցոլացուցած աղօտ պատկերներուն, որոնք տկար չափով մը կրնային տալ իրականին նմանութիւնը։ Հոն, ճշմարիտ և վերին այն կեանքին մէջ, որ անմահութեան կեանքն է, հողին սիրոյ լոյսին մէջ պիտի տեսնէ զԱստուծաւ ո՛չ թէ ցոլացումի մը ընդմէջէն այլ ուղղակի, «գէմ յանդիման», ինչպէս բարեկամ մը որ կը նայի իր բարեկամին աչքին մէջ։ ու պիտի ճանչնանք հոն զինքը այնպէս, ինչպէս իր սրտազիտութիւնը կը ճանչնար զմեզ հոս, այս կեանքին մէջ։

Գիրտոտեան հաւատքին և յոյսին ճամբով երբ մտնէ ներս այդ կեանքէն, իր մէջ պիտի զգայ հոգեկան հասունութիւն մը, որ զինքը ընդունակ էր դարձնէ Աստուծոյ և աստուծայինին ըմբռնումին։ Ինչպէս մանկան թոթովանքը յստակ խօսքին, և անկապ մտածմունքը պայծառ մտախոհութեան կը փոխուի չափահաս մարդուն մէջ, նոյնպէս մահականացու կեանքն դէպի անմահութեան մեր վերելքը կամ մուտքը անսահման յա-

ռաջգիտութիւն մը պիտի իրականացնէ մեր մտածումներուն և հասկացողութեան մէջ։

Բայց որպէսզի այդ հասունութիւնը այս աշխարհին իսկ բնական աճումով էր ընթացնայ դէպի իր վախճանը, երբ դեռ երկրի վրայ ենք, մինչ տարիքի լրումովը և մարմնական կազմին նուազման հետ կը սկսին տկարանալ մեր կարգ մը առաւելութիւնները, պէտք է ջանանք որ սէրը մնայ միշտ իր ոյժին մէջ, հաւատքին և յոյսին հետ շարունակ, բայց ասոնցմէ աւելի դերազանց բարձրութեան մը վրայ, այսինքն մարդկային այդ հոգեվիճակներուն քով ինքը պահելով յաւատ իր աստուածային նկարագրիւր։ Ջանալ այդ մասին. այդ պէտք է լինի հաւատացեալին կեանքը իսկապէս քրիստոնէական արժէքի մը վերածելու մեծագոյն ճիգը։ մշակել հոգիին մէջ սէրը ամենէն աւելի, առանց թէ՛ն անտեսելու ուրիշ բարի ձիրքերն ալ։ Ջա՛յդ կը հասկնէն առաքելաւը, երբ կըսէ. «Զհետ երթայք սիրոյ և նախանձաւոր լերուք հոգեւորացն»։

Մեր ազնուագոյն ձգտումներուն սեւեռակէտը և տեղնաշեններուն առարկան՝ ան՝ սէրը միայն պէտք է լինի։ Ան պիտի ուղղութիւն տայ մարդուս միւս շնորհներուն, թափանցելով անոնց մէջ և սրբագործելով զանոնք։ Հոգեւոր կեանքը, առանց իրեն և լոկ անոցմով եղած պարագային, կը կորսնցնէ իր քրիստոնէական իմաստը։

Ու հետամուտ եղած կ'ըլլանք սիրոյ, ըստ մտաց Պողոսի, երբ մեր աշխիւ կրթքերուն կամ շնորհներուն մէջ նախընտրութիւն կուտանք ամենէն աւելի անոնց, որոնք մէջ սէրն է տիրական զգացումը։ այսպէս, իր օրինակով, երբ կը նախագասենք հոգեւոր քարուզելու (= մարգարէանալ) շնորհը հաւատքի մտեռանդութեան (= լեզուախօսութեան) շնորհէն։ զի սէրը առաջինին մէջ աւելի խոր է մեծ, քանի որ, իբրեւ միջոց միութեամբեան և ուսուցումի, այլոց օգուտին կը ծառայէ, մինչ երկրորդը, անձին հոգեկան կազուրումին աւելի ձգտող, այ՛ն ատեն միայն կրնայ ծառայել նաև ուրիշներուն՝ երբ կարելի կ'ըլլայ հասկնալի լեզուով և մեկնաբանութեամբ մատչելի ընել զինքը ամէնուն։

Ընկերային կեանքի աստեղծական բարգաւաճումին, առաքելային բառով՝ «Եկեղեցւոյ շինութեան» պէտք է ուղղուն աւետարանով ուսուսուողութեան հոգիներու բովանդակ իր ճշ ու մտածմունք, այսինքն սէրը, այ՛ն կեանքին մէջ ալ պէտք է, որ քորթծ գերազանց և յաւերթական զօրութեան ազդուութեամբ։